

Phan Thị Kim Phúc

Tiểu sử Phan Thị Kim Phúc Cô Bé Chạy Bom Napalm Thành Đại Sứ
Thiện Chí LHQ Bài XUÂN NGUYỄN Do hoàn cảnh ngoài ý muốn, nhiều người có khi đã bị
hay được đông lạnh trong một hình ảnh nào đó. Bị thảm hay hào hùng, hình ảnh trở thành cái
khung cầm tù người đó trong suốt cuộc đời còn lại, hay mãi mãi. Kim Phúc thì không. Nàng bước
khỏi tấm hình, sống rất thật, và vượt mọi chướng ngại để trở thành Đại sứ Thiện chí của UNESCO...

Tấm hình lịch sử Ngày tám tháng Sáu, năm 1972, giao tranh xảy ra tại Trảng
Bàng, một thị trấn nhỏ nằm sát ranh giới tỉnh Tây Ninh cách Sài Gòn có mấy chục cây số. Các đơn
vị Cộng sản miền Bắc xâm nhập vùng này đã trà trộn vào dân như tại nhiều nơi ở trong Nam, và
chiến sự xảy ra giữa các đơn vị Cộng hòa và Cộng sản, trong một vùng đất có dân cư trú. Con
đường vào thị trấn dẫn tới một thánh thất Cao Đài, với hai tháp chuông uy nghiêm nhìn xuống mặt
lộ đằng trước. Đằng sau thánh thất là nhiều gia đình cư dân, đa số theo đạo Cao Đài và không ưa gì
cộng sản. Trong số đó có gia đình Phan Thị Kim Phúc. Phụ thân nàng là một giáo viên, mẫu thân
nàng bán chè cháo ngoài chợ, một gia đình lương thiện trong một xứ đã thấy chiến tranh là đời sống
thường nhật, một thứ tai trời ách nước. Khi giao tranh xảy ra, các đơn vị Cộng hòa dưới đất xác
định địa điểm xâm nhập của Cộng sản và oanh tạc cơ AD6 Skyraider được phái tới yểm trợ. Bom
xảng đặc được dội xuống, làm bốc lên từng cụm khói đen đặc. Từ đó, chiến sự trở thành lịch sử, do
một tấm hình. Tác giả là nhiếp ảnh gia Nick Út. Nick Út, người đóng khung lịch sử Anh tên thật
là Huỳnh Công Út, và có biệt danh rất Tây phương để thành tên tuổi quốc tế là do quan hệ với một
người bạn Pháp, xưa nay thường thân mật gọi anh là Nicky. Từ đó, anh giữ tên này luôn. Nick Út
làm nhiếp ảnh chiến trường cho thông tấn xã AP, Associated Press từ 1966, và có mặt hôm đó tại
Trảng Bàng cùng nhiều đồng nghiệp và các chiến binh Cộng hòa. Họ đứng bên ngoài vòng đai theo
dõi cuộc đụng độ bên trong. Giao tranh bùng nổ rất rất từ ba ngày, hôm đó, khi bom đổ xuống, cả
binh lính Cộng hòa lẫn thường dân đều bị thiệt hại. Ở vòng đai bên ngoài, trên con lộ dẫn vào thánh
thất, người ta thấy dân túa ra từ những cụm khói đen màu địa ngục. Nick Út bấm không thiếu cảnh
nào, kể cả cảnh một bé gái bị phỏng; manh áo mỏng bốc cháy khiến em ném tung tất cả, miệng la
"Nóng quá! Nóng quá!" Em bé trần truồng chạy giữa lộ, thân hình gầy guộc, ánh mắt kinh hoàng,
và em lọt vào ống kính máy Leica Nick Út. Lúc đó anh khoác hai máy, Leica và Nikon.

Hôm
sau, ngày chín tháng Sáu, tấm hình em xuất hiện trên trang nhất các nhật báo Mỹ, thành biểu
tượng cho sự thô bạo của chiến tranh. Nhờ tấm hình, Nick Út được giải Pulitzer 72 bộ môn Nhiếp
ảnh, Kim Phúc thành "bé gái nạn nhân bom đạn". Năm đó, phong trào phản chiến đang lên mạnh,
tấm hình Kim Phúc được khai thác tận tình, và trở thành nguồn gốc của nhiều huyền thoại. Nhưng,
tại chỗ, ngày tám tháng Sáu, Nick Út chưa biết những điều ấy. Tại chỗ, anh quên luôn công việc
phóng viên nhiếp ảnh. Anh phản ứng như con người thật. Các binh lính Cộng hòa và phóng viên tước
nước lên thân mình và lấy bạt che thân cho Kim Phúc. Nick Út đưa em vào nhà thương cấp cứu và
không quên người đàn ông, chạy bên góc trái tấm hình, là dượng của Kim Phúc. Ông này kêu cứu và
xin mọi người giúp cho em nhỏ bị phỏng. Kim Phúc được cứu sống từ đó và coi Nick Út là ân nhân,
gọi bằng "Chú". Một năm sau, Nick Út còn quay lại Trảng Bàng thăm hỏi gia đình Kim Phúc và mừng
là em đã bình phục. Nhưng, vết bỏng nhăn nhúm trên lưng Kim Phúc thì vẫn còn nguyên vẹn, còn
mãi đến bây giờ. Bày huyền thoại từ tấm hình Trong 100 tấm hình được chọn làm biểu tượng
của Thế kỷ 20, tấm hình "Bé gái bị bom" của Kim Phúc đứng hàng thứ 41, một vinh dự không nhỏ
cho tác giả Nick Út. Tấm hình cũng làm thay đổi của cuộc đời Kim Phúc, kể từ hôm đó. Không, kể
từ khi em bị đóng khung trong hình, trở thành bối cảnh cho nhiều huyền thoại, tức là "sự không có
mà được rao truyền như sự thật". Tấm hình sơ dĩ bị khai thác từ nhiều phía để kết án Mỹ sát hại
dân lành, để chạy tội cho cộng sản, để bày tỏ lòng sự quảng đại của mình đối với thảm kịch, bất kể
nguyên do. Tấm hình không nói lên được thực chất và nguyên ủy của cuộc chiến: việc Cộng sản đào
hầm ngay trong nhà Kim Phúc và dùng dân làm bia trên đường đào tẩu. Huyền thoại đầu tiên là
Mỹ dội bom vào dân. Điều đó sai vì trong vụ giao tranh, hai bên quần thảo là binh lính Cộng hòa và
Cộng sản, máy bay dội bom là AD6 của miền Nam. Huyền thoại thứ hai là Mỹ sai lính Cộng hòa dội
bom vào dân. Điều đó cũng sai, trong vụ giao tranh này, các đơn vị Cộng hòa yêu cầu Không quân